

zůstala bezvýslednou, a když dlužník zdráhá se vykonati přísahu vyjevací. Povinnost k výživě vězně ovšem nenastává, může-li se sám z vlastních prostředků živiti.

8. Řád konkursní ponechává rozhodnutí o tom, zda-li kridatáři výživa poskytnouti se má, vůli oněch věřitelů, kteří by tím újmy vzali. Byl-li kridatář útekem podezřelý uvězněn, mají ohledně výživy platnost zásady soudního řádu. Náklady výživného náleží k nákladům podstaty. (§ 5. a 100. konk. ř.).

III. Ochrana práva na výživu. Ten, kdo jest k výživě zavázán, nemůže se závazku svého zbaviti tím, že osobě třetí jmění své daruje. Byl-li ten, komu nárok na výživu přísluší, darováním zkrácen, může na obdařeném žádati doplnění toho, co jemu dárce nemůže dáti (§ 951. o. o. z.). Z více obdarovaných jest dřívější jen potud zavázán, pokud příspěvky později obdařených k výživě nestačí (§ 947. o. o. z.). Dědic nepominutelný po darování dárce se narodivší, jakož i dárce sám může v čas nutné potřeby proti obdarovanému a jeho dědicům k platnosti přivést nárok na vydání zákonných úroků z darovaného obnosu (§ 954. o. o. z.). Rukojmí nemůže užití obrany dlužníkovi přísluší, jenž dle zákona žádati může, aby jemu část jmění k výživě byla ponechána (§ 1354. o. o. z.). Výživné platí se nejméně na měsíc napřed. Zemře-li v čase tom vyživovaný, nejsou dědicové jeho povinni, vrátiti něco z toho, co předem zapláceno bylo. (§ 1418. o. o. z.). Při úpadku nepožívá výživné pořadí privilegovaného, nýbrž patří do III. třídy věřitelské. Je-li nárok na výživu hypotekárně zjištěn, přísluší platům výživným, pokud přes tři léta před vyhlášením úpadku zadrželé nejsou, jakož i těm, které teprve během úpadku splatnosti nabudou, táž přednost, kterouž má nárok sám (§ 34. konk. ř.).

Z podstaty úpadkové zapravuje se výživné v ten způsob, že se vypočte na kapitál a že část kapitálu při rozdělování na výživný kapitál připadající, pod úrok se uloží, a úroky ty se vyživovanému poukážou. (§ 182. konk. ř.)

Odkazovník, jemuž výživa byla pořízena, má právo, žádati jistotu i ohledně výživného ještě nesplatného (§ 161. pat. ze dne 9. srpna 1854). Ježto zákon právo to výhradně odkazovníkovi přisuzuje, nevztahuje se ustanovení to též na ostatní nároky na výživné.

IV. Poplatky. Při smlouvách o výživu dlužno rozeznávati, má-li vyživovatel povinnost výživy čili nic. V případě prvním vyměří se poplatek dle stupnice II. (p. s. 8. popl. z.); v poslednějším případě považuje se smlouva o výživu za smlouvu darovací (p. s. 91. popl. z.).¹

Alluvium viz *Accessio*.

Alveus derelictus viz *Řečiště opuštěné*.

Alonge viz *Směnka*.

Amnestie viz *Udělení milosti*.

Amortisace čili umořování ve směru národohospodářském znamená postupné plnění závazků, při nichž povaha okolností nepřipouští celkové splnění. Při umořování máme na mysli především postupné umořování jistiny většího objemu, jejíž postupné umořování děje se buď na prospěch toho, jenž kapitál poskytuje (věřitele), buď toho, jenž kapitálu používá (dlužníka). S umořováním druhu prvnějšího setkáváme se při kapitálu společenském, a druhu poslednějšiho při jistině zapůjčené. V obou případech platí zásada,

že umořování se děje dle plánu předem určeného, který stanoví splátky pokud možno nejmírnější. Jednotlivé splátky připisují se ve zvláštním účtu k dobru, kterýž, jakmile výše původní jistiny dosáhne, nastoupí na místě jistiny takto umořené.

Umořování při kapitálu společenském zakládá se na obmezené době trvání podniku, po jehož ukončení původní vklad každému ze společníků vrácen býti má. Podmínky umořování společenského kapitálu mohou býti různé dle účelu podniku a vůle společníků. U společností akciových děje se obyčejně umořování zakupováním vlastních akcií neb obligací, k němuž jest však potřebí schválení státu, poněvadž se v takovém případě redukuje akciový kapitál (čl. 248 obch. z.).

Umořování zápůjčky děje se buď každoročním vylosováním dlužních úpisů dle plánu aneb tím způsobem, že ku splatné částce úrokové připočte se splátka na jistinu, což dohromady tvoří tak zv. *annuitu*. Zvláštním plánem se totiž určí celo- nebo půlroční stejné splátky paušální, z nichž jisté procento připadá na umoření dluhu. Poněvadž pak při každé splátce jen zbytek jistiny se zúrokuje a paušální splátky (*annuity*) ve stejném obnosu se platí, zvětšuje se umořování při každé splátce, kdežto úroky se ztenčují. Dle účelu umoření volí se ten či onen způsob umořovací. Při dlužích založených v obligacích dílčích, ať to již jsou zástavní listy, prioritní obligace loterní neb jiné půjčky, jeví se vylosování výhodnějším, při zápůjčce hypotekární jednotlivců jsou annuitní splátky obvyklými. Nejmenší míra ročních kvot umořovacích v Rakousku obnáší z pravidla 1 aneb $\frac{1}{2}$ procenta; dlužníku se ovšem zůstává právo dluh svůj ve větších libovolných obnosech umořovati.

Amortisace listin. I. Pojem. A. I. jest soudní řízení, kterým se zrušují právní účinky ztracených listin, aby jich nemohlo býti použito na úkor majitele, který je ztratil. Dle § 1428. o. z. o. může dlužník platící dluh, ztratil-li se list dlužní, na věřiteli žádati zjištění, může dluh k soudu složit, aneb žádati, aby věřitel amortisaci dlužního listu dle řádu soudního provedl. Tímto ustanovením nemění se §§ 201.—203. záp. hal. řádu soud., kteréž obsahují následující základní ustanovení:

1. Kdo listinu nějakou ztratil, má právo u soudu, když ji byl podrobně popsal, žádati, aby držitel její byl vyzván, listinu soudu předložit, jinak že za neplatnou prohlášena bude.

2. K žádosti té vyslechne soudce toho, kdo jest v listině zavázaným a neudal-li tento oprávněných pochybností, má soudce ty, kteří by listinu v rukou míti mohli, do lhůty jednoho roku předvolati a jim naříditi, aby listinu ztracenou v této lhůtě předložili, jinak že by za neplatnou považována byla a vydavatel že nebude z ní více zavázán.

3. Předvolání děje se ve formě ediktální; uplynula-li lhůta marně, prohlásí se listina neplatnou.

II. Právo amortisace. Není pochybnosti, že ten pouze jest oprávněn za amortisaci žádati, jemuž listina skutečně se ztratila, ježto řízení to nemůže míti snad za účel někomu zjednávatí držení listiny nějaké dosud nenabyté. Tato ustanovení byla zvláštními nařízeními v podstatných částech změněna a doplněna tak, že platí nyní následující zásady: Žádati za amortisaci může vlastník listiny aneb jeho plnomocník. V žádosti dlužno popsat listinu co nejpodrobněji dle podstatných a rozhodných známek (datum, obnos, číslo, míru úrokovou, pojmenování, počet kuponů,